

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

koolimuusika õppekava

Merlin Jalajas

**LIHAVÕTETE EHK ÜLESTÕUSMISPÜHADE LÕIMING 1. KLASSI
MUUSIKATUNNIS**

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Kadri Steinbach, MA

TÜ VKA muusikaosakonna programmijuht, muusikaajaloo lektor

Kaitsmisele lubatud.....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1.LIHAVÕTTED EHK ÜLESTÕUSMISPÜHAD	5
2.ÕPPEAINETE LÕIMING	7
3.MUUSIKALISTE OSAOSKUSTE ARENDAMINE	8
4.AVATUD TUNNI PLANEERIMINE	9
4.1.Tunni organiseerimine	9
4.1.1.Tunnis kasutatud muusika	9
4.2.Lapsevanemate informeerimine	9
4.3.Tunni toimumise aeg ja koht	10
5.AVATUD TUNNI ÜLESEHITUS	11
5.1.Tunni alustamine - häälestus	11
5.2.Tunni põhiosa - õppimine	11
5.3.Tunni lõpetamine - peegeldus	12
KOKKUVÕTE	13
KASUTATUD ALLIKAD	15
LISAD	17
Lisa 1 Lapsevanema infokiri ja kaaskiri	17
Lisa 2 Tunnikonspekt	19
Lisa 3 Avatud tunni tunnikonspekt	21
SUMMARY	26

SISSEJUHATUS

Eesti rahvakalendritähtpäevad annavad võimaluse erinevate tavade ja uskumuste tutvustamiseks. Lihavõtteid on nimetatud munapähadeks, ülestõusmispähadeks, kiigepähadeks, kevadpähadeks. Tegemist on liikuvate pähadega, mis jäävad vahemikku 23.märts - 26.aprill. (Lihavõtted...2017)

Varasemalt on Eesti rahvakalendri tähtpäevi uurinud Sindy Saarkoppel (2018), kes Leisi Keskkoolis tutvustas ja tähistas Eesti rahvakalendri talvise perioodi tähtpäevi, k.a lihavõtteid ehk ülestõusmispühi.

Lõimingut on mitu erinevat liiki: see võib jaguneda horisontaalseks või vertikaalseks (Ehala 2010, lk 78-79) või olla seotud õppekavaga (Kuusk 2010, lk 14). „[...] lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist“ (Põhikooli...2011a § 5 lg 5).

Margit Pinna-Valge (2018, lk 10) on oma magistritöös kirjeldanud LAK-õpet, mis lõimib omavahel aineteadmised, suhtlemise, tunnetuse ja kultuuri.

I kooliastme muusika õppesisu üheks põhimõtteks on muusikatraditsioonide säilitamine ning edasikandmine. See saab aga toimuda läbi erinevate muusikaliste osaoskuste nagu laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline kirjaoskus, muusika kuulamine ja omalooming. (Põhikooli...2011b, lk 8, lk 11) Muusika õpetamisel lähtutakse „eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele“. (*ibid.*, 2011b, lk 8)

Minu loov-praktilise lõputöö teema valiku tingis õpilaste huvi lihavõtete ehk ülestõusmispühade vastu ning minu osalemine erinevatel Carl Orffi muusikapedagoogika koolitustel nii Eestis kui ka välismaal. Lähtuvalt koolitustel õpitust ja kogetust, koostasid ka avatud muusikatunni tegevused osaliselt sellest lähtudes. Teiseks uurisin ma varasemalt oma

magistritöös (Jalajas, 2011) eesti keele ja muusikaliste osaoskuste lõimingut. Loov-praktilises lõputöös lõimisin lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestiku muusikaliste osaoskustega 1.klassi muusikatunnis.

Loov-praktilise lõputöö **eemärgid** on alljärgnevad:

- 1) anda ülevaade lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestikust;
- 2) kasutada muusikatunni tegevustes horisontaalset lõimingut;
- 3) kasutada muusikatunni planeerimisel sisemist ja välist lõimingut.

Käesolev loov-praktiline lõputöö koosneb viiest peatükist: esimene peatükk annab lühiülevaate lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestikust; teine peatükk tutvustab õppeainete lõimingut, kolmas peatükk annab ülevaate muusikaliste osaoskuste lõimingust, neljandas peatükis kirjeldan avatud muusikatunni planeerimist ning viies peatükk annab lühiülevaate avatud muusikatunni ülesehitusest.

1. LIHAVÕTTED EHK ÜLESTÕUSMISPÜHAD

Lihavõtted ehk ülestõusmispühad (nimetatakse veel kiigepühadeks, kevadpühadeks, munapühadeks) on liikuvad pühad, millel on omad tavad ja uskumused:

1. Ülestõusmispühad

Jeesus Kristuse surnuist ülestõusmine. Sellele eelnenud vaikne nädal ehk kannatusnädal oli kantud surmast. Ülestõusmispühad on aga rõõmsad: tähistatakse uuele elule ärkamist. (Lihavõtted...2017; BERTA, *s.a.*) Ülestõusmispühad on kirstlaste kõige tähtsamad pühad ning neid tähistatakse kolmel järjestikusel päeval.

2. Kiigepühad

Kiikumise komme oli kõige rohkem levinud Lõuna-Eestis. Kiigel said kokku nii noored kui vanad ning lauldi kiigelaule. Eelkõige oli see aga noortevaheliste suhete loomise koht. Kiige püstitasid noormehed. Kui lumi oli maas, kinnitati kiik rehealuse talapalkide või parte külge. (*ibid.*, 2017; *ibid*)

3. Munapühad

Munapühaga seostub munade värvimine. See komme on väga vana ning tuntud ka tänapäeval. Eestimaal said värvitud munad populaarseks 19.sajandi lõpukümnenditel. Algselt olid levinud ühevärvilised munad, kuid peagi lisandus erinevaid tehnikaid nende värvimiseks. Tänapäeval kasutatakse munade kaunistamiseks ka sulgi, kleepse, vesipilte jms. Munade värvimise juurde kuulus ka munakoksimine. Selleks, et munakoksimises võitjaks tulla, tuli muna õigesti käes hoida ning koksida terava otsaga. Kes kaotas, pidi oma muna loovutama. Muna ise on aga iidne sümbol, mis kajastab maailma loomist. (*ibid.*, 2017; *ibid*)

4. Kevadpühad

Varahommikune silmade pesemine tõotas olla terve, virge ja jumekas. Kõige tähtsam oli aga päikese tantsu vaatamine esimese lihavõttepäeva hommikul. (Lihavõtted...2017)

Tänapäeval on lihavõtte ehk ülestõusmispühade traditsioonis levinud ka pühadekaartide saatmine. Kaardil võisid olla munad, tibud, lihavõttejäneseid jms. Lihavõttejänese on levinud näiteks saksakeelsetes maades. Seal peidab lihavõttejänese munad ära ning lapsed peavad need üles otsima. Mõnel pool tõi lihavõttejänese ka šokolaadimaiusi. (BERTA, *s.a.*)

Avatud muusikatunnis räägin kiigepühadest, munapühadest, ülestõusmispühadest ja uue traditsioonina ka lihavõttejänese.

2. ÕPPEAINETE LÕIMING

Sõna *lõimima* tähendab Eesti õigekeelsussõnaraamatu järgi „ühendada, osadest tervikut moodustama, integreerima, liitma, ühte sulatama“ (Eesti...2013 *sub lõimima*). Põhikooli riikliku õppekava § 5 lg 5 toob ühe õpikäsitusena välja, et „Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. [...] Lõimingu saavutamist kavandab põhikooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus“. Õpetaja initsiatiiv õppekavast lähtumisel toob kaasa sisemise lõimingu. Õpilaste poolt õpitu seostamine varemõpituaga, väljaspool kooli saadud teadmistega ning igapäeva elu kogetuga aga välise lõimingu. (Kuusk 2010, lk 19)

Ehala (2010, lk 78) annab ülevaate vertikaalsest ja horisontaalsest lõimingust. „Vertikaalne lõiming on see, mis toimub ühe õppeaine sees aastate jooksul liikumisel raskemalt keerulisemale“. Vertikaalne lõiming võib olla lineaarne (erinevad osad jagunevad erinevate kursuste vahel) ning spiraalne (õpitava sisu ja maht muutub keerulisemaks, aga õppeainet käsitletakse võimalikult laialt). (*ibid.*, lk 78)

Horisontaalne lõiming: „tähendab seose loomist erinevate õppeainete vahel, nii et õpilastel kujuneks õpitavatest nähtustest terviklik aine piire ületav ettekujutus“ (Ehala 2010, lk 78). Horisontaalne lõiming, mis kätkeb endast seoste loomist erinevate õppeainete vahel, jaguneb neljaks erinevaks lõimimisviisiks: ajaline kooskõla, tugevam kooskõla, valdkonnasisene lõiming ja ainete ühendamine (*ibid.*, lk 79).

Käesolevas loov-praktilises lõputöös kasutan ma horisontaalset erinevaid õppeaineid ühendavat lõimingut, mis annab võimaluse õppimisele-õpetamisele uut moodi läheneda ning toetab ka õppekava ja õpilase sisemist lõimingut.

3. MUUSIKALISTE OSAOSKUSTE ARENDAMINE

Muusikaõpetus arendab õpilase isikupära, toetab tema emotsionaalset ja harmoonilist arengut. I kooliastmes on kuus muusikatundi. Muusika hindamisel lähtutakse muusikalistest osaoskustest ning nendes tegevustes omandatud teadmistest ja oskustest. Muusika ainekava üheks eesmärgiks on õppija vajadustest lähtumine ning integreeritud tegevuste tähtsustamine. (Põhikooli...2011a; Põhikooli...2011b, lk 6, lk 8)

Lähtuvalt põhikooli riikliku õppekava muusika ainekavast (Põhikooli...2011b, lk 7-11) arendatakse muusikas järgmisi osaoskusi:

1. Laulmine

1.klassi õpilane laulab loomuliku kehahoiu ja hääletooniga. Lauluvarasse kuuluvad eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, mis arendavad laulmisoskust.

2. Pillimäng

1.klassi õpilane kasutab muusikatunnis lihtsamaid rütmipille ja kehapilli kaasmängudes ja ostinatodes, samuti omaloomingulistes harjutustes.

3. Muusikaline liikumine

1.klassi õpilane oskab väljendada muusika sisu ja meeleolu läbi liikumise. Ta oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge.

4. Omalooming

Omaloominguna julgeb õpilane luua lihtsamaid tekste, rütmilisi kaasmänge ning kasutada loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

5. Muusika kuulamine

1.klassi õpilane eristab kuuldeliselt pillimuusikat ja laulu. Oskab kuulatud muusikapala lühidalt kirjeldada.

Mina arendan avatud muusikatunnis laulmisoskust, muusikalist liikumist, omaloomingut ja muusika kuulamist. Nende tegevuste õppimise lõimisin kehalise kasvatus, eesti keele ja matemaatikaga.

4. AVATUD TUNNI PLANEERIMINE

Avatud tunni planeerimisel lähtusin füüsilisest (klassiruumi suurus), sotsiaalsest (õpilaste omavahelised suhted) kui ka vaimsest keskkonnast (tunni tegevuste mõju õpilase vaimsele arengule). Samuti lähtusin ma põhikooli riiklikust õppekavast, 1.klassi muusika õpitulemustest ning lõimingust.

4.1. Tunni organiseerimine

Muusikatunni läbiviimiseks on vaja alljärgnevat vahendeid: a) 1.klassi muusikaõpik (Anier, Muldma & Selke 2014), b) kokkuvõtte lihavõtetest ehk ülestõusmispühadest, c) klaver, d) kaisujänes, e) pehmed munapüha munad, f) suled, g) pehmed tibud, h) tibutantsu muusika, i) kollasest kartongist välja lõigatud munad, j) pappkast, k) harilik pliiats ja kustutuskuum. Vajaminevad materjalid ostsin ma varakult, et saaksin alustada tunni planeerimisega.

4.1.1. Tunnis kasutatud muusika

Avatud muusikatunnis kasutasin ma 1.klassi muusikaõpikus olevaid mängulaule (Anier, Muldma & Selke 2014, lk 114-115). Neist esimene on „Väike jänku“ ja teine „Munade koks“. Nii nagu mängulauludele tavaks, saab laulule juurde mõelda liigutused vm tegevuse. Instrumentaalmuusikast kasutasin ma Modest Mussorgski klaveripalade tsüklist „Pildid näituselt“ V osa „Munast kooruvate tibupoegade ballett“. (Mussorgski, M)

4.2. Lapsevanemate informeerimine

Seoses isikuandmete kaitse seadusega (Isikuandmete ...2019, § 8 ja § 11) koostas ma 1.a klassi lapsevanematele infokirja (Lisa 1), mille alusel sai lapsevanem teatada, kas ta lubab oma last tunni tegevuste raames filmida või mitte. Infokirjale sai lisatud ka Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kaaskiri. Infokirja edastasin ma lapsevanematele 30.aprillil 2019.

4.3. Tunni toimumise aeg ja koht

Avatud muusikatunni videosalvestamine toimus 2.mail 2019 Tallinna Kristiine Gümnaasiumi muusikaklassis kella 10-10:45. Seda filmis kooli sotsiaalpedagoog. Osales 23 õpilast (üks õpilane puudus ning ühe õpilase vanemad ei olnud videosalvestamisega nõus).

5. AVATUD TUNNI ÜLESEHITUS

Avatud tunni koostamisel ja planeerimisel lähtusin Erialapraktika II (P2VK.02.767) tunnikonspekti vormist, mis on toodud Lisa 2. Detailne ülevaade tunnist on toodud avatud tunni tunnikonspektis (Lisa 3).

5.1. Tunni alustamine - häälestus

Õpilased istuvad klassipörandal ringis:

1. Tunni teema teatamine. Omaloominguline „Tere“ laul (lõiming eesti keelega, muusika kuulamisoskuse arendamine).
2. Lühiülevaade lihavõtetest ehk ülestõusmispühadest (erinevad nimetused, traditsioon enne ja nüüd, sümbolid).
3. Tunni eesmärkide sõnastamine.

Pärast seda teatan õpilastele esimese tegevuse. Tegevuse valik sõltub lihavõtete sümboolikast.

5.2. Tunni põhiosa - õppimine

Tunni põhitegevused on planeeritud lähtuvalt lihavõtete ehk ülestõusmispühade sümbolitest ning I klassi muusikaõpikus toodud mängulauludest (Anier, Muldma & Selke 2014, lk 114-115):

1. tegevus: laul „Munade koks“ – pehmete munapäha munade jagamine käest-kätte kindlas tempos (koordinatsiooni ja tähelepanuoskuse arendamine, lõiming kehalise kasvatusesega, laulmisoskuse arendamine);
2. II tegevus: laul „Väike jänku“ – kaisujänkuga tantsimine (lõiming kehalise kasvatusesega, laulmisoskuse ja muusikalise liikumise arendamine);

3. II tegevus: suurte kollasest kartongist välja lõigatud munade jagamine – nende peale õpitud helivältuste kirjutamine kuulmise järgi (muusikalise kirjaoskuse arendamine, lõiming matemaatikaga);
4. IV tegevus: lava asetamine keset ringi. Sulgede ja tibude jagamine õpilastele. Rühmatöö: 5-liikmelised rühmad, iga rühm esitab laval omaloomingulist tibutantsu muusika saatel (lõiming kehalise kasvatuses, omaloomingu ja muusika kuulamisoskuse arendamine).

Tegevuste järjekord võib muutuda lähtuvalt õpilaste õpijõudlusest.

5.3. Tunni lõpetamine - peegeldus

Kollased kartongimunad jäävad kodus värvida (lõiming kunstiõpetusega). Kokkuvõtte muusikatunnist ning õpilaste tunnustamine.

KOKKUVÕTE

Avatud muusikatund „Lihavõtete ehk ülestõusmispühade lõiming 1. klassi muusikatunnis“ toimus Tallinna Kristiine Gümnaasiumis muusikaklassis 2.mail 2019 kella 10-10:45. Tunni videosalvestas kooli sotsiaalpedagoog.

Loov-praktilise lõputöö esimene eesmärk *anda ülevaade lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestikust*, täitus osaliselt, sest tund algas hiljem, kuna õpilased tulid söögivahetunnist. Kuna kartsin, et ma ei jõua planeeritud tegevusi ära teha, tutvustasin lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestikku vähem ja liiga pinnapealselt. See omakorda ei andnud õpilastele selgelt ettekujutust lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestikust.

Teine eesmärk *kasutada muusikatunni tegevustes horisontaalset lõimingut*, õnnestus hästi, sest kasutasin tunni tegevuste planeerimisel horisontaallõimingut, mis võimaldas mul lõimida erinevaid õppeaineid ning tegevusi. Muusikaliste osaoskustega sai lõimitud eesti keel, kehaline kasvatus, matemaatika ja kunst. Muusikalistest osaoskustest kasutasin tunnis kõige rohkem muusikalist liikumist ja omaloomingut.

Kolmas eesmärk, *kasutada muusikatunni planeerimisel sisemist ja välist lõimingut*, toimus, sest lähtusin tegevuste planeerimisel põhikooli riiklikus õppekavas toodud erinevatest muusikalistest osaoskustest. Samuti said õpilased tunni tegevuste raames toetuda varemõpitule.

Kokkuvõttes õnnestus muusikatund hästi. Õpilastele meeldisid erinevad tegevused ning nad soovisid, et ka tulevikus toimuksid samasugused ainetunnid. Eriti huvitavaks pidasid õpilased just omaloomingulist tibatantsu. Seega võiks muusikatundides kasutada rohkem omaloomingulisi õppeülesandeid.

Õppisin ise muusikatunnis rohkem loovust kasutama ning seeläbi ka erinevaid tegevusi lõimima. Tulevikus soovin uurida, kuidas saaks muusikatunnis Eesti rahvakalendritähtpäevi kõige efektiivsemalt lõimida. Mõelda tuleks, mil määral ja millises mahus seda teha.

Samuti huvitab mind Howard Gardneri multiintelligentsusteooria võimaluste kasutamine nüüdisaegses (muusika)pedagoogikas. Kuna Gardneri arvates on olemas kaheksa erinevat intelligentsustüüpi, siis huvitab mind, kuidas õpetada muusikatunnis erineva intelligentsusega õpilasi. Samuti tuleb mõelda ülemaailmsele globaliseerumisele ning sellega kaasnevatele muutustele muusika õpetamisel ja erinevate tähtpäevade tutvustamisel.

KASUTATUD ALLIKAD

Anier, K., Muldma, M. & Selke, T. 2014. Muusikamaa I klassi muusikaõpik. Tallinn: Koolibri, lk 114-115.

BERTA e Eesti rahvakalendri tähtpäevade andmebaas. s.a. Lihavõtted (munapäevad ehk ülestõusmispäevad, kiigepäevad, kevadpäevad – liikuvad päevad, algavad esimesel täiskuupäevapäeval pärast kevadist pööripäeva) – 22.märts...26.aprill.
<http://www.folklore.ee/Berta/tahtpaev-lihavotted.php>, (12.05.2019).

Ehala, M. 2010. Lõimingust eesti keele õpetuses. Kog: Lõiming: lõimingu võimalusi põhikooli õppekavas. <https://www.hm.ee/sites/default/files/lõimingukogumik.pdf>, lk 78-79, (12.05.2019).

Eesti Õigekeelsussõnaraamat ÕS 2013. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Isikuandmete kaitse seadus. 12.12.2018; RT I, 04.01.2019, 11.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/104012019011>, § 8 ja § 11, (12.05.2019).

Jalajas, M. 2011. Muusika lõimingust I kooliastme eesti keele ainetundides.[Magistritöö]. Tartu Ülikool. Tartu Ülikool sotsiaal- ja haridusteaduskond. Tartu.

Kuusk, T. 2010. Õppeainete seostamisest õppekava lõimingu kontekstis. Kog: Lõiming: lõimingu võimalusi põhikooli õppekavas.
<https://www.hm.ee/sites/default/files/lõimingukogumik.pdf>, lk 14; lk 19, (12.05.2019).

Lihavõtted ehk ülestõusmispäevad. 2017. Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule arhiiv.
<http://www.folklore.ee/erk/exhibits/show/lihavotted>, (12.05.2019).

Mussorgski, M. Klaveripalade tsükkel “Pildid näituselt” V osa “Munastkoorunud tibupoegade ballet. <https://www.youtube.com/watch?v=0QwFwC67yD4>, (28.04.2019).

Pinna- Valge, M. 2018. Lõimitud aine- ja keeleõppe põhimõtetel põhinev II kooliastme kodunduse õppematerjal rõivaste hoolduse teema õpetamiseks. [Magistritöö]. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurihariduse osakond. Viljandi.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/60792/margit_pinna_valge_%202018.pdf?sequence=1&isAllowed=y, lk 10, (13.05.2019).

Põhikooli riiklik õppekava. RT I, 14.01.2011a, 1; RT I, 14.02.2018,8.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/114022018008>, § 5 lg 5, (12.05.2019).

Põhikooli riiklik õppekava. RT I, 14.01.2011b, 1; RT I, 29.08.2014,8. Lisa 6. Ainevaldkond „Kunstiained“. <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1140/2201/8008/1m%20lisa6.pdf#>, lk 6-11, (12.05.2019).

Saarkoppel, S. 2018. Eesti rahvakalendri talvise perioodi tähtpäevade tutvustamine ja tähistamine Leisi Keskkoolis. [Loov-praktiline lõputöö]. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurihariduse osakond. Viljandi.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/62139/sindy_saarkoppel_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (13.05.2019).

LISAD

Lisa 1 Lapsevanema infokiri ja kaaskiri

Lugupeetud lapsevanem

Lõpetan käesoleval aastal Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia koolimuusika õppekava ning loov-praktilise lõputöö raames viin 2.mail 2019 läbi avatud muusikatunni teemal “Lihavõtete ehk ülestõusmispühade lõimimg 1.a klassi muusikatunnis”. Muusikatund videosalvestatakse ning seda kasutatakse ainult loov-praktilise lõputöö raames. Täpsema selgituse leiata infolehe kaaskirjast.

OLEN NÕUS/ EI OLE NÕUS (*joonige sobiv variant*), et minu laps _____
(*kirjutage lapse nimi*) osaleb 2.mail 2019 toimivas muusikatunni videosalvestamises.

Lapsevanema allkiri ja kuupäev _____

Juhul, kui Te ei ole nõus, et Teie laps osaleb 2.mail toimivas muusikatunni videosalvestamises, leian ma üheskoos klassijuhatajaga Teie lapsele asendustegevuse.

Küsimuste korral pöörduge.

Lugupidamisega

õp Merlin Jalajas

1.a klassi muusikaõpetaja

Merlin.Jalajas@kristiine.edu.ee

Kristiine gümnaasiumi 1A klassi lapsevanematele

Käesolevaga kinnitan, et 2. mai tunni videosalvestamine toimub Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia muusikaosakonna koolimuusika eriala 4. õppeaasta tudengi Merlin Jalajase lõputöö raames. Samuti kinnitan, et videomaterjali kasutatakse ainult Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia koolimuusika eriala loov-praktiliste lõputööde eksamikomisjoni poolt üliõpilase soorituse hindamiseks aines ning videomaterjali kolmandatele isikutele ei edastata. Tartu Ülikool videomaterjali ei säilita.

Küsimuste või täpsustuste puhul olen valmis neile vastama.

Kadri Steinbach

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia muusikaosakonna programmijuht

kadri.steinbach@ut.ee

+37253096150

Lisa 2 Tunnikonspekt

Tunnikonspekt

Kool:

Klass:

Aine:

Kuupäev:

Tunni teema:

Eesmärk:

Mõisted:

Õpilaste eelteadmised ja -oskused:

Õpetaja eeltegevused ja vahendid:

Tunni käik

Tunni osad	Õpetaja tegevus	Märkused
I Tunni organiseerimine (õppevahendid, tervitus, silmside, tähelepanu)		
II Häälestus <ul style="list-style-type: none">• Eesmärgi püstitus• Motiveerimine• Olemasolevate eelteadmiste väljaselgitamine• Kodutöö kontroll *• Sissejuhatus *		

III Õppimine – meetodid <ul style="list-style-type: none"> • • • 		
IV Peggeldumine (refleksioon) <ul style="list-style-type: none"> • Teadmiste rakendamine • Kokkuvõtted, hinnangud • Tulemuste ja protsesside hindamine • Järeldused • Teema laiendus (kodutöö) • Uute eesmärkide püstitamine * 		

Eneseanalüüs:

- Milliseid küsimusi esitan endale pärast tundi? Kuidas koostada eesmärgist lähtuv tund?
- Millega jäin õpetajana selles tunnis rahule, millega mitte? Miks?
- Kuidas hindan oma tegevust selle tunni jooksul?
- Kuidas hindan õpilaste tegevust selles tunnis?
- Mida õppisin oma töö kohta selles tunnis?
- Mida teen järgmine kord teisiti?

Lisa 3 Avatud tunni tunnikonspekt

Tunnikonspekt

Kool: Tallinna Kristiine Gümnaasium

Klass: 1.a klass

Aine: muusika

Kuupäev: 02.05.2019

Tunni teema: Lihavõtted ehk ülestõusmispühad

Eesmärk:

- 1) õpilane teab lühidalt lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestikku;
- 2) õpilane oskab laulda mängulaule;
- 3) õpilane koostab omaloomingulise tantsu;
- 4) õpilane teab ja oskab kirjutada õpitud rütme;
- 5) õpilane oskab rühmas töötada.

Mõisted: lihavõtted, kiigepühad, munapühad, ülestõusmispühad

Õpilaste eelteadmised ja -oskused: helivältsused TI-TI ja TA, mõisted „vasak, parem“, kirjutamisoskus, lugemisoskus

Õpetaja eeltegevused ja vahendid:

- a) klaver, b) 1.klassi muusikaõpik, c) suled, d) pehmed tibud, e) kaisujänes, f) kollased kartongist välja lõigatud munad, g) harilik pliats ja kustutuskumm, h) pappkast, i) pehmed munapüha munad, j) tibutantsu muusika, k) kokkuvõtte lihavõtete ehk ülestõusmispühade kohta.

Tunni käik:

Tunni osad	Õpetaja tegevus	Märkused
I Tunni organiseerimine	Toon õpilased I korrusele III korrusele muusikaklassi. Istume üheskoos põrandale ringi. Palun igal õpilasel ka hariliku pliatsi ja kustutuskummi pinalist välja otsida ning koos muusikaõpikuga põrandale panna. Pinal tuleb panna laua peale.	Olen eelnevalt klassis lauad kokku pannud nii, et õpetaja laua ette jääb piisavalt ruumi, et saaksin õpilastega põrandal ringis olla. Õpetaja laua juures on ka vajaminevad õppevahendid.
II Häälestus * Eesmärgi püstitus * Motiveerimine * Sissejuhatus	Istun õpilastega ringis ning teatan tänase tunni teema, milleks on lihavõtted ehk ülestõusmispühad. Küsin õpilastelt, kuidas nimetatakse veel teise sõnaga ülestõusmispühi. Õpilased nimetavad erinevaid nimetusi. Räägin kiigepühadest ja munapühadest. Seejärel, küsin õpilaste käest, kuidas nad lihavõtteid ehk ülestõusmispühi kodus tähistasid. Laulan õpilastele ette omaloomingulise „Tere“ laulu ning õpilased kordavad seda.	

<p>III Õppimine – meetodid</p> <p>* I tegevus „Munade koks“</p> <p>* II tegevus Rütmide kirjutamine</p> <p>* III tegevus „Väike jänku“</p> <p>* IV tegevus Omaloominguline tibutants</p>	<p>Jagan igale õpilasele pehme munapüha muna. Seejärel uurin ma koos õpilastega muna ning veeretan seda peopesade vahel.</p> <p>Seejärel anname muna edasi sõbrale ja tagasi (koordinatsiooni, tähelepanu ja mõistete „vasak,parem“ harjutamine).</p> <p>Laulame muusikaõpikus lk 115 mängulaulu „Munade koks“. Õpilased koputavad munaga vastu põrandat (mõtlevad välja rütmisaate). Seejärel saadan korvi ringile ning iga õpilane paneb oma muna korvi tagasi.</p> <p>Jagan igale õpilasele kollasest kartongist välja lõigatud muna. Näitan õpilastele, kuidas tuleb muna peale rütmid kirjutada. Koputan põrandale rütmirea ning õpilased kirjutavad selle muna peale. Kontrollime rütmiread ära.</p> <p>Küsin õpilaste käest lihavõtete ehk ülestõusmispühade sümboolika kohta küsimusi. Räägin õpilastega lihavõttejänesest. Seejärel palun õpilastel püsti tõusta. Laulame mängulaulu „Väike jänku“ (õpilased teevad liigutusi kaasa).</p> <p>Õpilased istuvad uuesti põrandale. Jagan igale õpilasele väikse pehme tibu. Seejärel jagan õpilased rühmadesse (viis õpilast ühes rühmas). Iga rühm paigutub erinevasse kohta.</p> <p>Seejärel paigutan lava keset ringi. Räägin õpilastele, et nad peavad rühmaga omaloomingulise tibutantsu välja mõtlema. Senikaua kuni muusika mängib, jagan</p>	<p>Munade jagamine ei õnnestunud hästi.</p> <p>Rütmiharjutus sujus kenasti.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=0QwFwC67yD4</p>
---	--	--

	<p>igale õpilasele sule ning korrastan klassi.</p> <p>Seejärel esineb iga rühm muusika saatel omaloomingulise tibutantsuga.</p>	
<p>IV Peegeldumine (refleksioon)</p> <p>* Kokkuvõtted, hinnangud</p> <p>* Kodune töö</p>	<p>Kui kõik rühmad on ära tantsinud, siis palun õpilastel uuesti põrandale istuda.</p> <p>Palun õpilastel plaksutada, kui ta tantsis ja kui ta rütmiharjutusi kaasa kirjutas.</p> <p>Palun õpilastel endale pai teha, kui ta kaasa laulis ja veel suurema pai teha, kui ta tunnis kaasa töötas.</p> <p>Laulame lõpulaulu „Head aega“. Iga õpilane saab endale mälestuseks väikse pehme tibu.</p> <p>Kollane kartongimuna jääb kodus värvida.</p>	

Eneseanalüüs:

- Milliseid küsimusi esitan endale pärast tundi? Kuidas koostada eesmärgist lähtuv tund? Tunnil peab olema kindel eesmärk ning kõik tegevused peavad olema seotud ning hästi läbimõeldud.
- Millega jäin õpetajana selles tunnis rahule, millega mitte? Miks? Lihavõtete ehk ülestõusmispühade kombestiku tutvustamine oli pinnapealne ja sellega ma rahule ei jäänud. Kõik ülejäänud sujus kenasti.

- Kuidas hindan oma tegevust selle tunni jooksul? Tund kulges natuke aeglasemas tempos, kuid vajalikud tegevused sain ma ära teha.
- Kuidas hindan õpilaste tegevust selles tunnis? Õpilased töötasid väga hästi kaasa.
- Mida õppisin oma töö kohta selles tunnis? Erinevad tegevused tuleb korralikult planeerida.
- Mida teen järgmine kord teisiti? Teen veel selliseid vahvaid tunde.

SUMMARY

“Integration of Easter in the Music Classes in Form 1”

The aims of the creative-practical Thesis are to give a survey of Easter traditions, to use horizontal integration in the music classes, and the external and internal integration in planning activities in music classes.

The theoretical part of the Thesis gives a review of Easter traditions, integration, developing musical skills, planning and construction of an open-doors music class.

The practical part of the thesis contains the video recording of a music class in Tallinn Kristiine Gümnaasium, where participated 23 pupils from Form 1. The recording does not have the end of the lesson as it started later. The activities of the class ran according to the plan.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Merlin Jalajas,

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Lihavõtete ehk ülestõusmispühade lõiming 1.klassi muusikatunnis“ mille juhendaja on Kadri Steinbach, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Merlin Jalajas
16.05.2019